

Reinens bruk av områdene

04.03.2024

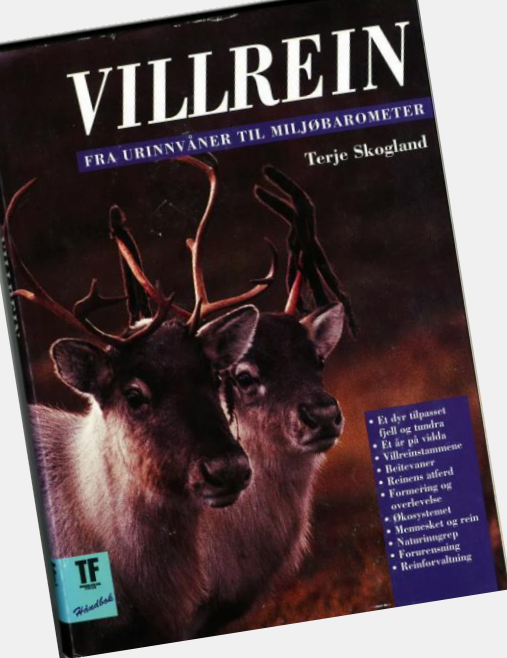
Roy Andersen

Daglig leder Norsk villreinsenter nord, Hjerking

Dovre-Rondane

Jalsfjellene

i nedbørfattige områder med mye reinlav, både på bakken og i de tidligere uhogde fjellskogene.

Områdene øst for Hjerkins representerer de optimale klimatiske vekstforhold for reinlav i Sør-Norge, og var derfor ideelle vinterbeiter for rein.

Fra vinterbeitene øst for Fokkstua begynte reinen i s april vortrekket til kalvingsområdet rundt Aursjøen-To Snøhetta. På dette vortrekket

seg å leve med mindre tilgang til vestlige kalvingsområder og sommerbeiter.

Nesten 70 år etter fullføringen av Dovrebanen, 40 år etter etableringen av helårsveien over Dovrefjell, og 25 år etter fullføringen av Aura-reguleringen, er den opprinnelige villreinstammen på Dovrefjell oppsplittet i 7 delstammer, og dens frie ferdsel er nesten fullstendig opphørt.

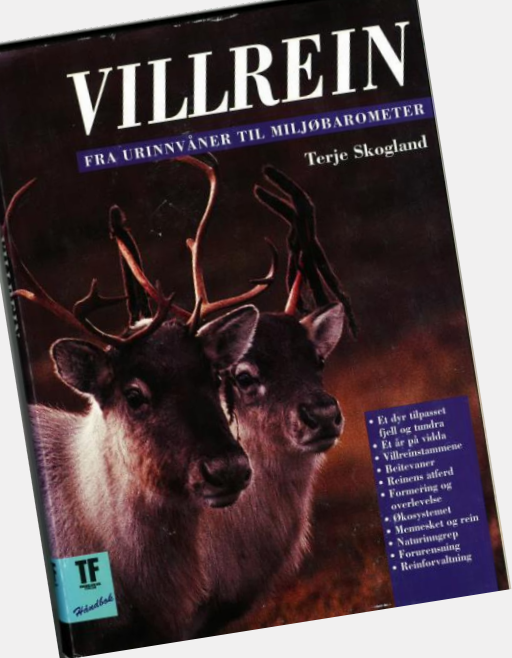
Reinens arealbruk på Dovrefjell de siste 30 år skyldes også økende ferdsel

at de vare simlene med nyfødte holder seg

I Knutshø og Rondane har ikke reinen lenger mulighet for store regionale trekk og kalver hvor den oppholder seg

gjerd
tradi
reind
hvor
med

Storsteinhøla

merket som kalv, hadde jeg i Grøndalen i oktober 1992. Den var da 13 år gammel, og stort eldre blir ikke reinsimler.

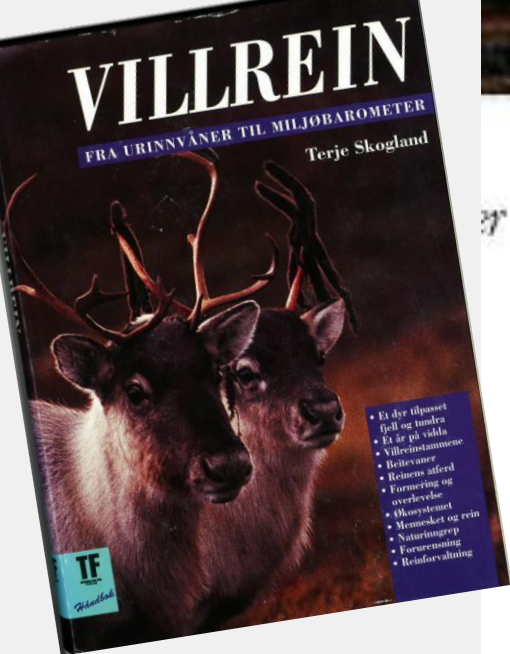
Siden 1926 har villrein bare unntaksvis krysset barrieren Fokkstua-Hjerkin-Kongsvoll. I 1956/57 beitet ca 15 000 villrein i Snøhetta, og lavet var fullstendig nedbeitet. Bare da jernbanefolkene la ned gjerdet langs jernbanen og la ut lav som "åte" over jernbanelinjen, krysset den utsultede reinen jernbanen for første

frie t
F
siste
hvor
pote
både
Ekse
Dov
Ron
mili
Hje.

ved jernbanen mellom Kongsvoll og Hjerkin til Knutshø for å finne nok mat.

Denne vinteren var nesten like hard som snøvinteren 1956/57, da reinen for første gang krysset jernbanen siden den ble ferdig i 1926. I Knutshø satte mine medarbeidere og jeg opp et provisorisk ledegjerde, etter mønster av den gamle fangst-

I Snøhetta skapte Aura-reguleringen i 1960-årene, med neddemning av Aursjøen og Ossjøen, store endringer i villreinsens bruksmønster. Langs anleggsveien inn til Aursjødammen i Torbudalen fra Sunndalssiden og inn til Aursjøens sørende på Lesja, har hytteutbygging med økt ferdsel og aktivitet ytterligere nedsatt villreinsens mulighet for å benytte områdene. Siden har Mardøla-Grytten-utbyggingen kommet i tillegg og ytterligere økt ferdsel og forstyrrelser lenger vest mot Romsdalshorn. Dette, og tidvis stor militær aktivitet i skytefeltet på Hjerkin, medfører klare ulemper for reinsens arealbruk.

På Dovrefjell bestod det gamle

være forsikabelt å kalve i Rondane for deretter å vandre den lange veien over flomstore elver til de beste sommerbeitene.

Etter at stammen i perioden 1962 til 1970 ble redusert fra ca 9000 vinterdyr til ca 1200, har ikke de tradisjonelle kalvingsområdene i vest vært i bruk. Fram til 1968 gikk det stadig tilbake med antall rein i vestområdet.

I 1974 startet utbyggingen av Mardøla-Grytten. Der var det ofte tett med bukkeflokker på 5-20 individer rundt

rokket i 1974. I 1975 ble det

april

områ

Snøhe

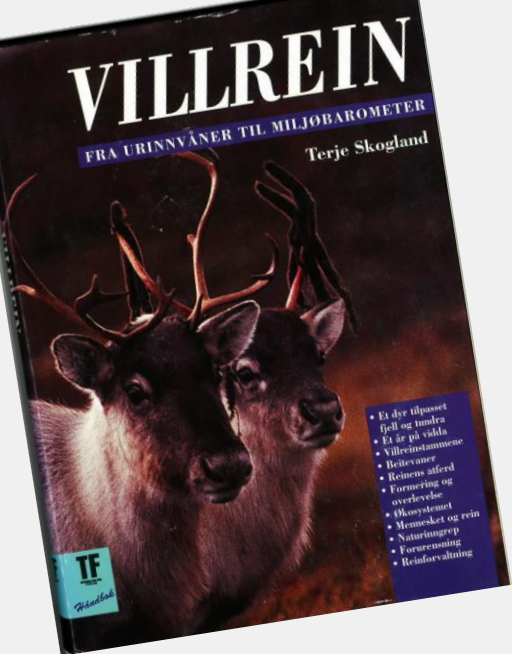
stamm

Kong

H

av far

i hele

mange dyregraver, men bare et fåtall bukker krysser nå lenger vestover.

Siden 1975 har det viktigste kalvingslandet i Snøhetta vært på begge sider av Grøvudalen-Reppdalen og i mindre grad mot Skirådalen, i høytliggende partier opp mot 1600-1800 m.o.h.

I 1961 ble den første villreinkalving registrert i Knutshø-området etter overgang fra Snøhetta vinteren 1956/57.

Kalvingslandet i Snøhetta ligger på typiske seinvinterbeiter hvor det er begrenset tilgang på tidlig groe for simler med diende kalver, etter at kalvingen er unnagjort. De mest tilgjengelige vårbeiter ligger nede i Grøvudalen, hvor ferdselen av folk og husdyr tidlig på våren er så stor at de vare simlene med nyfødte holder seg unna.

I Knutshø og Rondane har ikke rein-

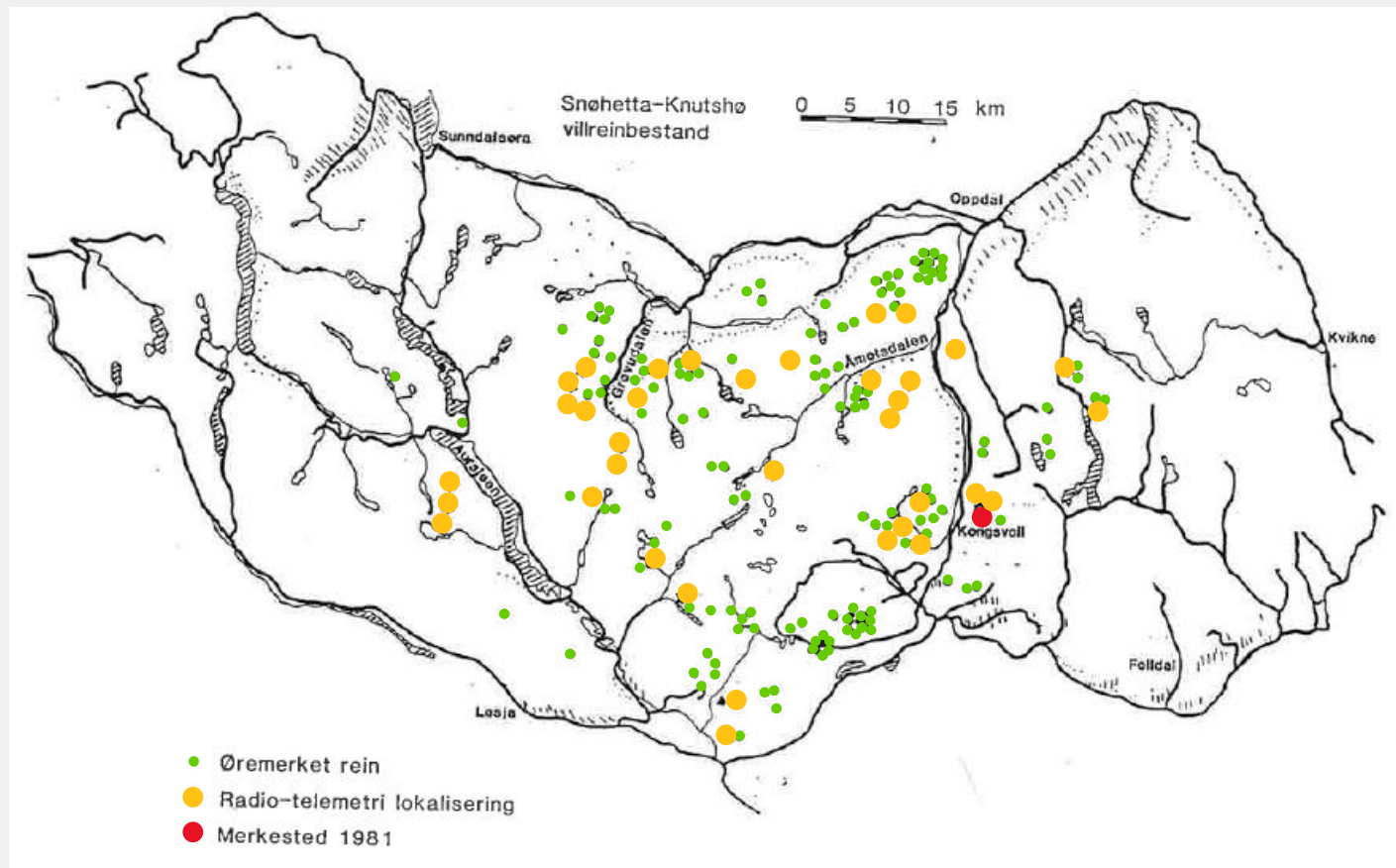
stor
Dig
Dør

gref
vill
erin
reit
vint
star
ved
Hje
Der
snø
gan
ferd
arb
gje
trac
reit

1981-1992

-øremerker

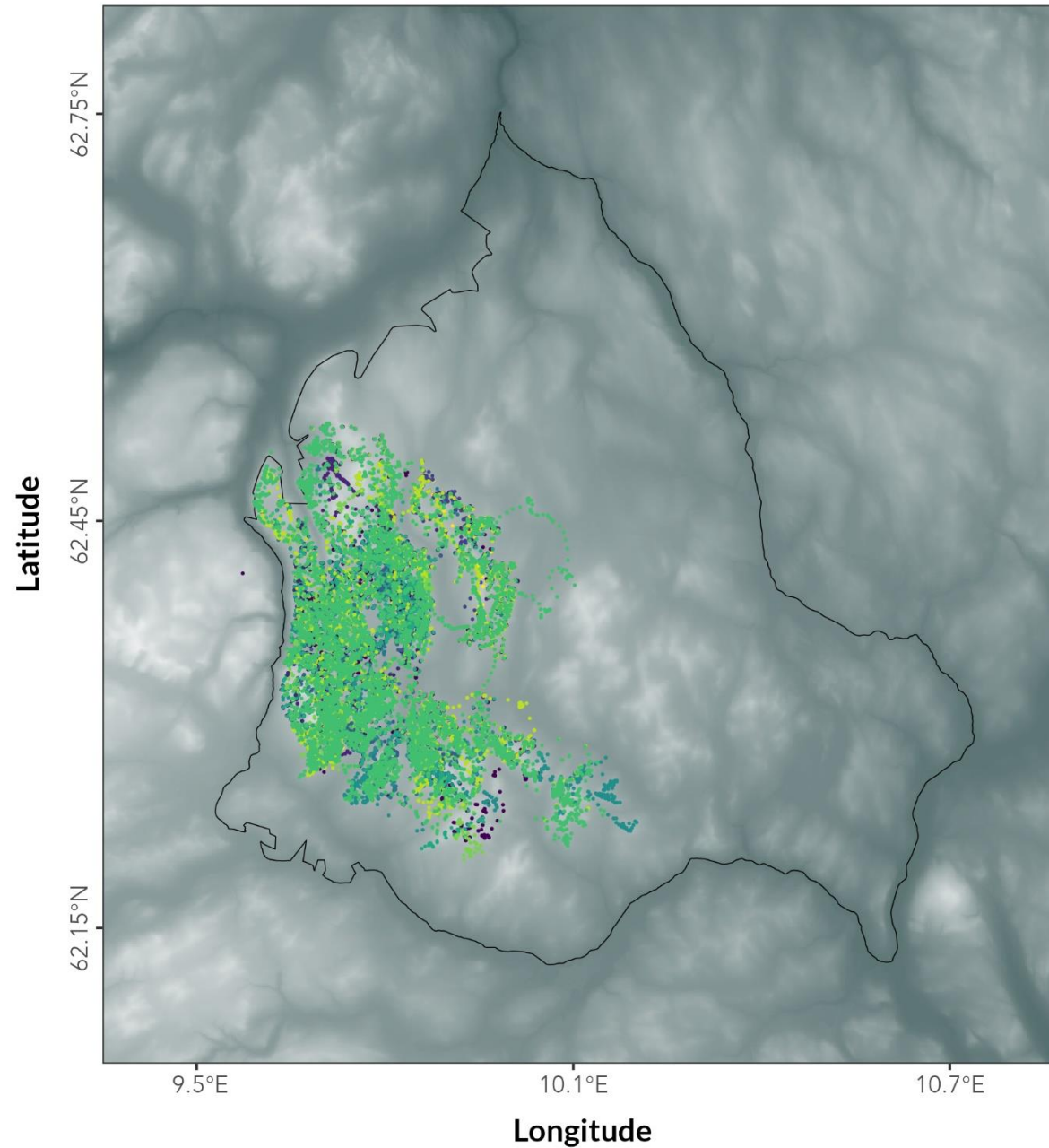
-noen få radiosendere

Knutshø | Winter

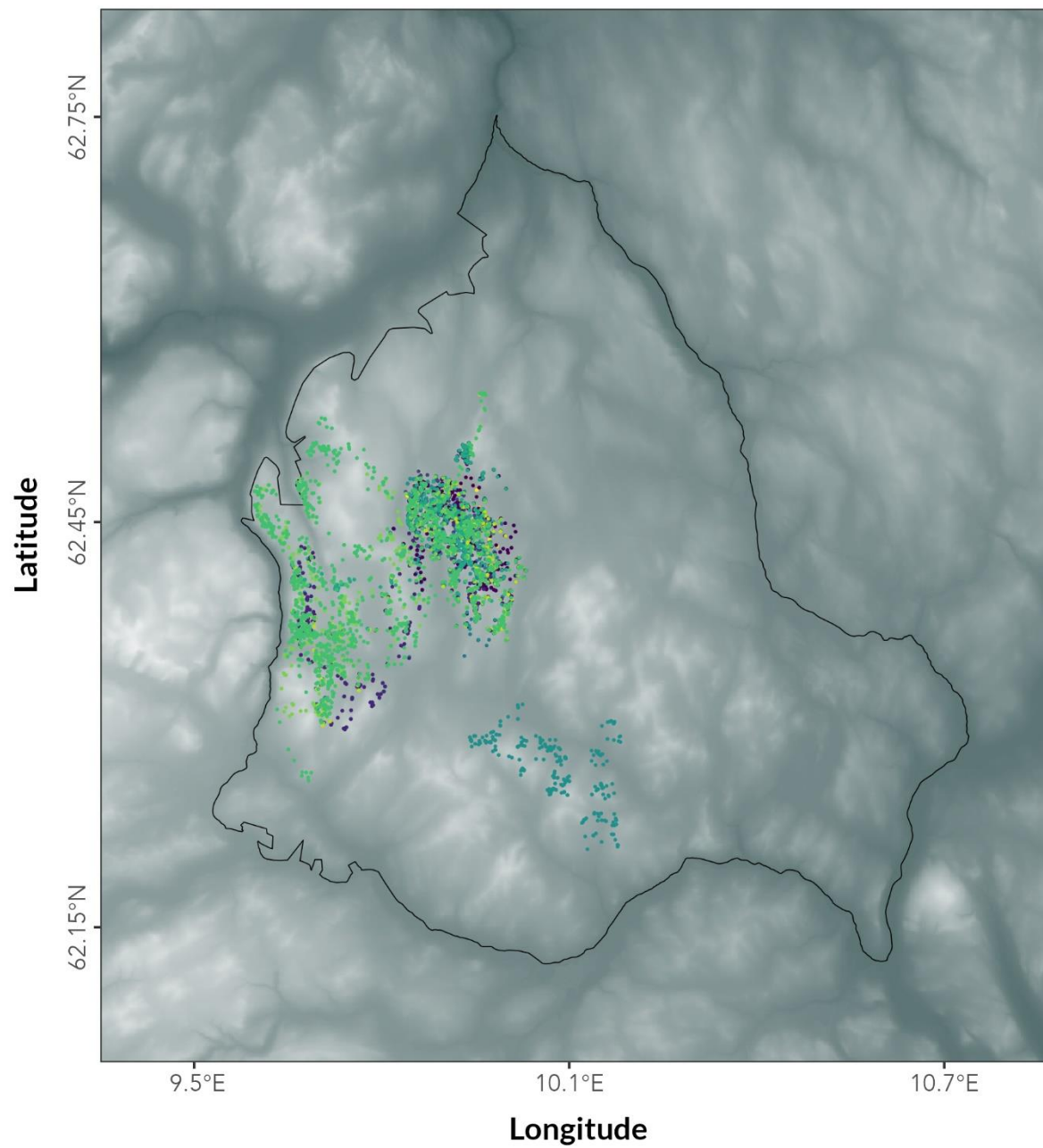
2010-2017

11 radiosendere

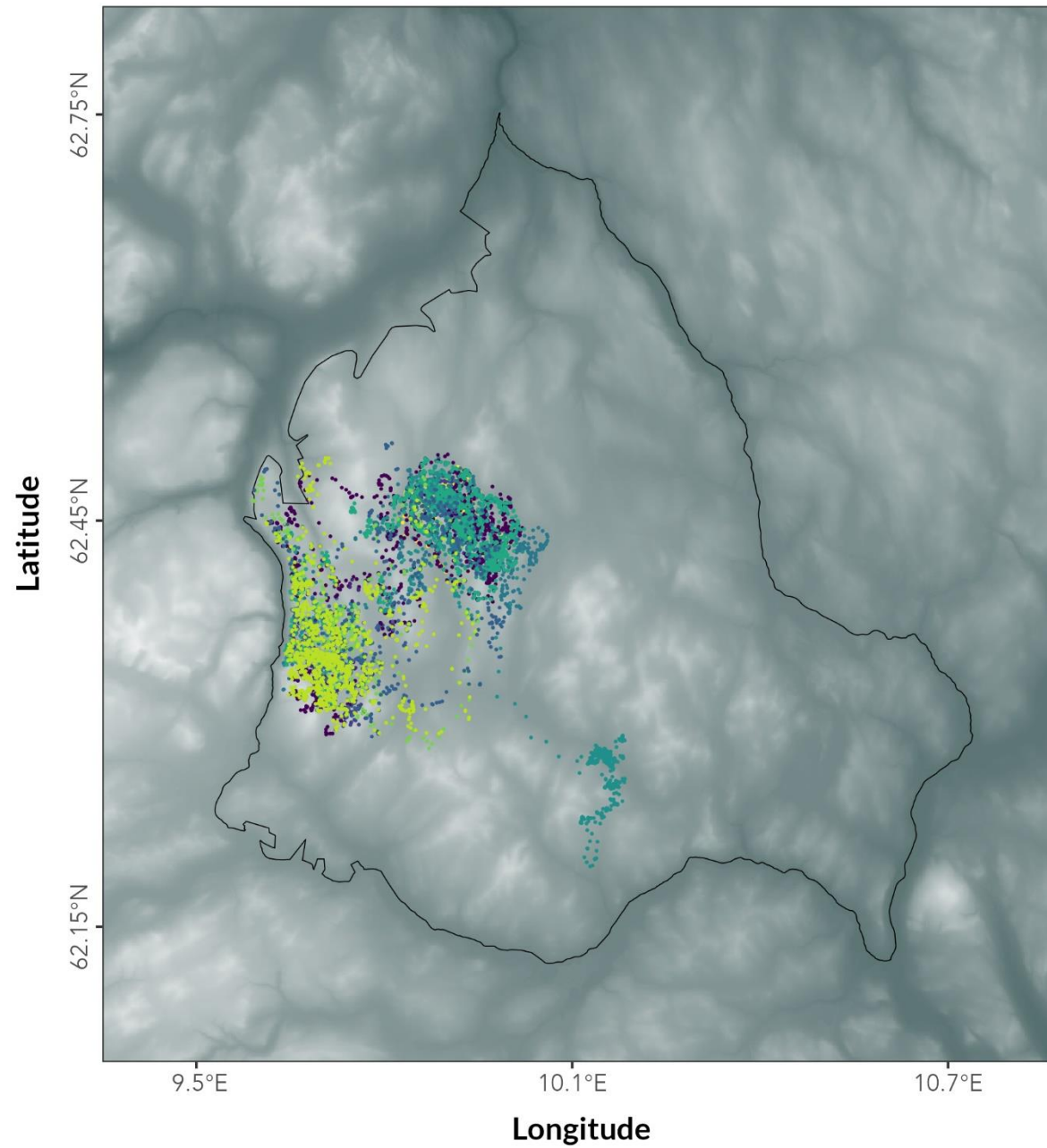

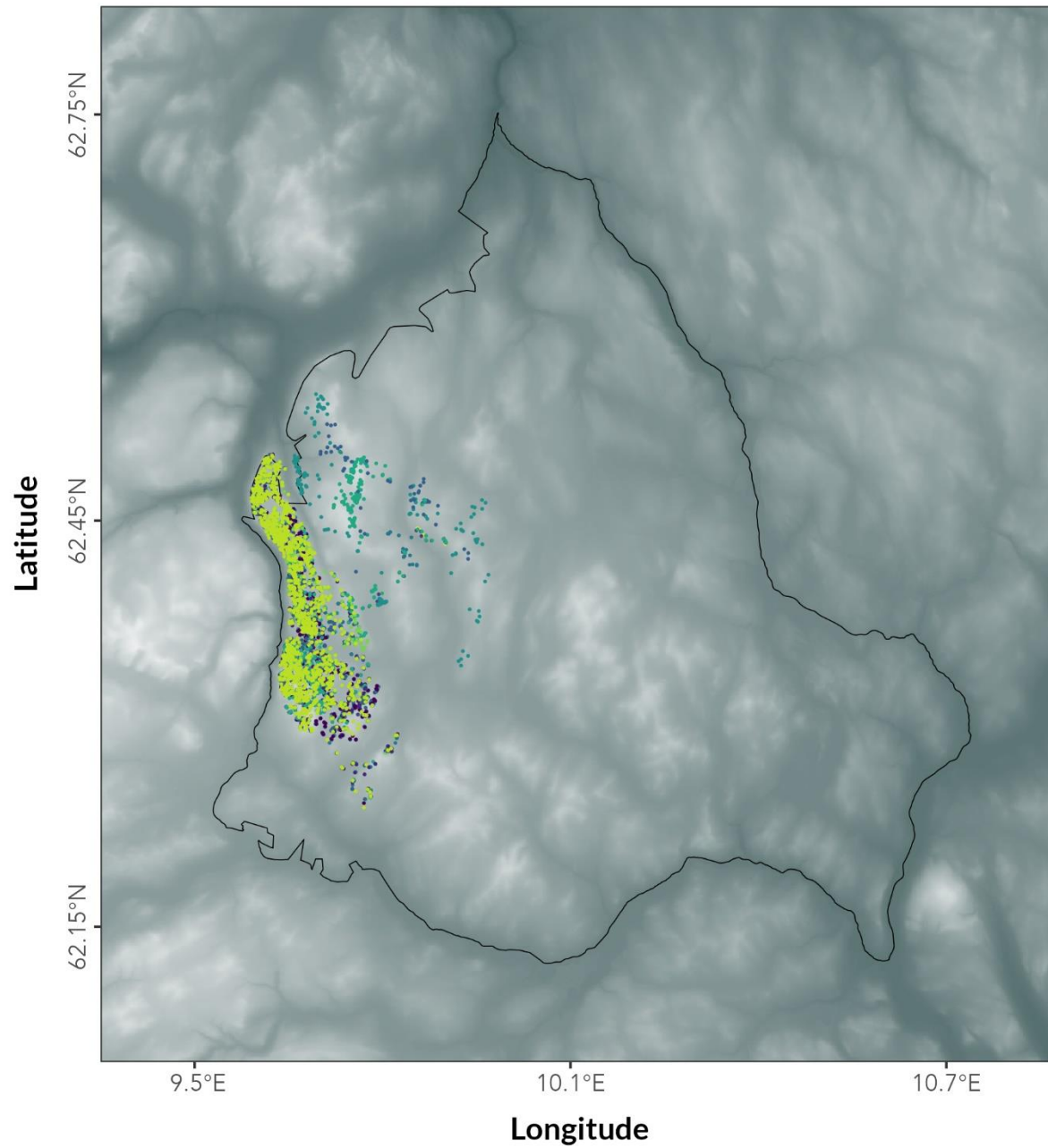
Knutshø | Pre-calving

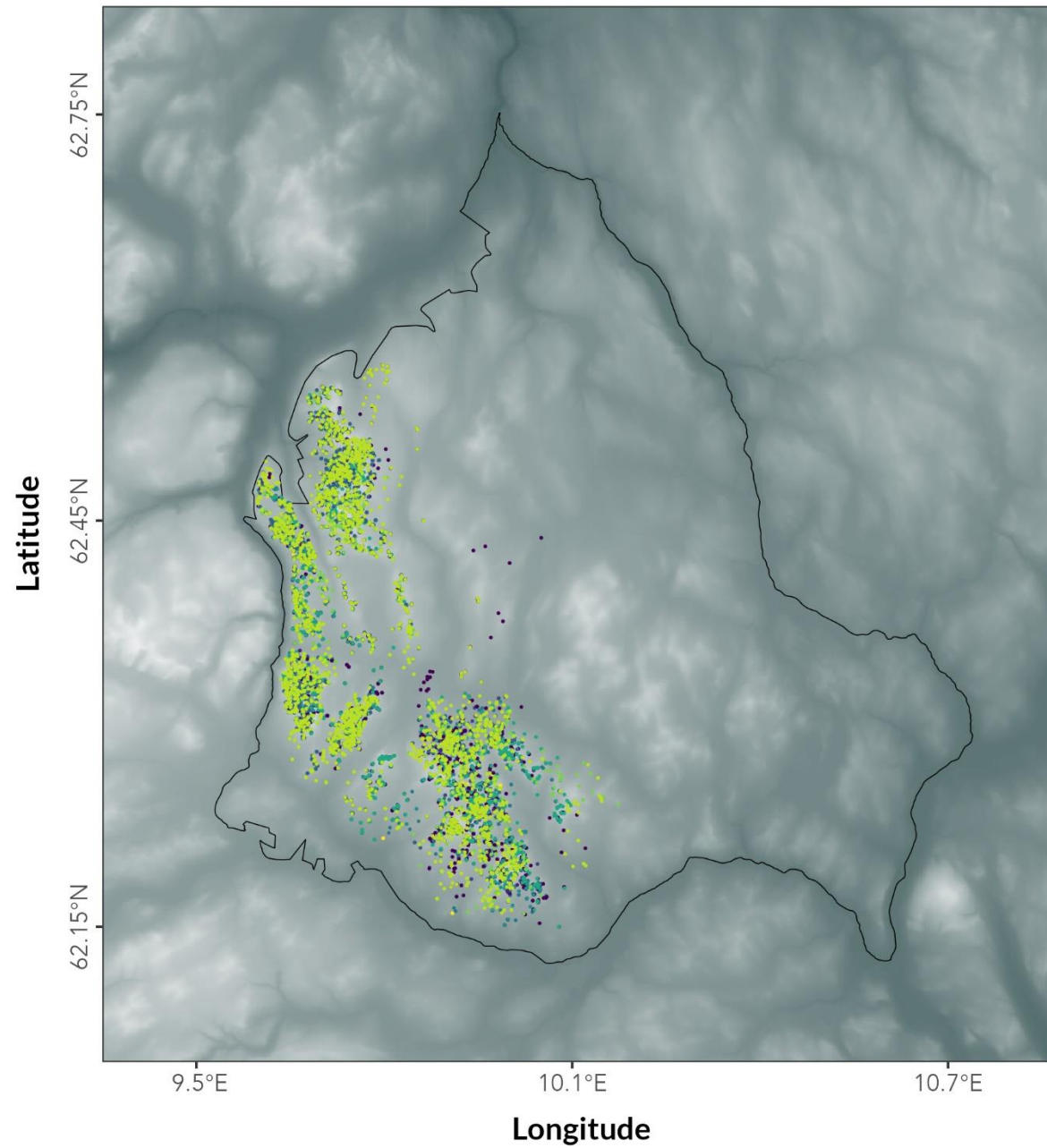
Knutshø | Calving

Knutshø | Post-calving

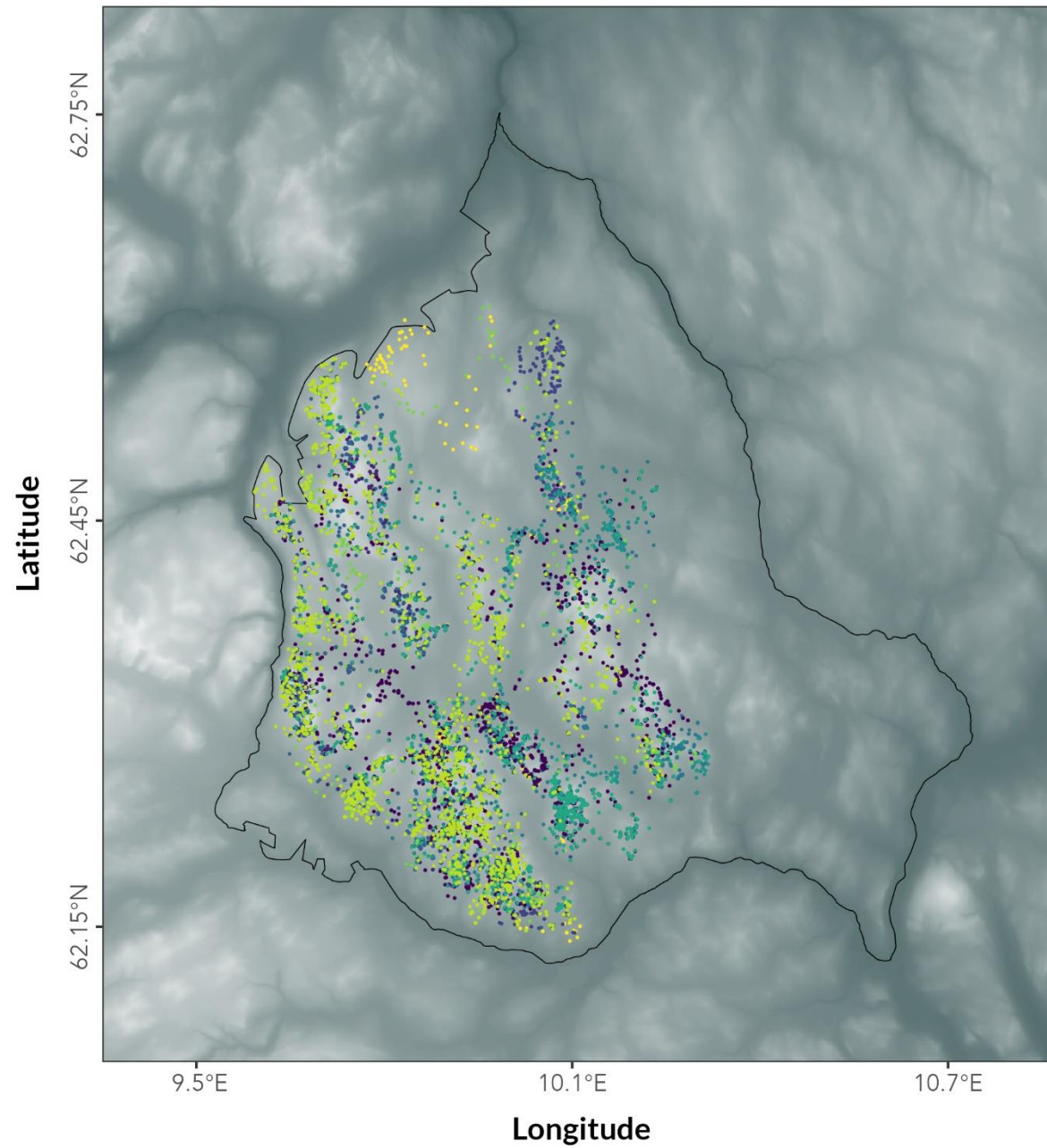

Knutshø | Summer

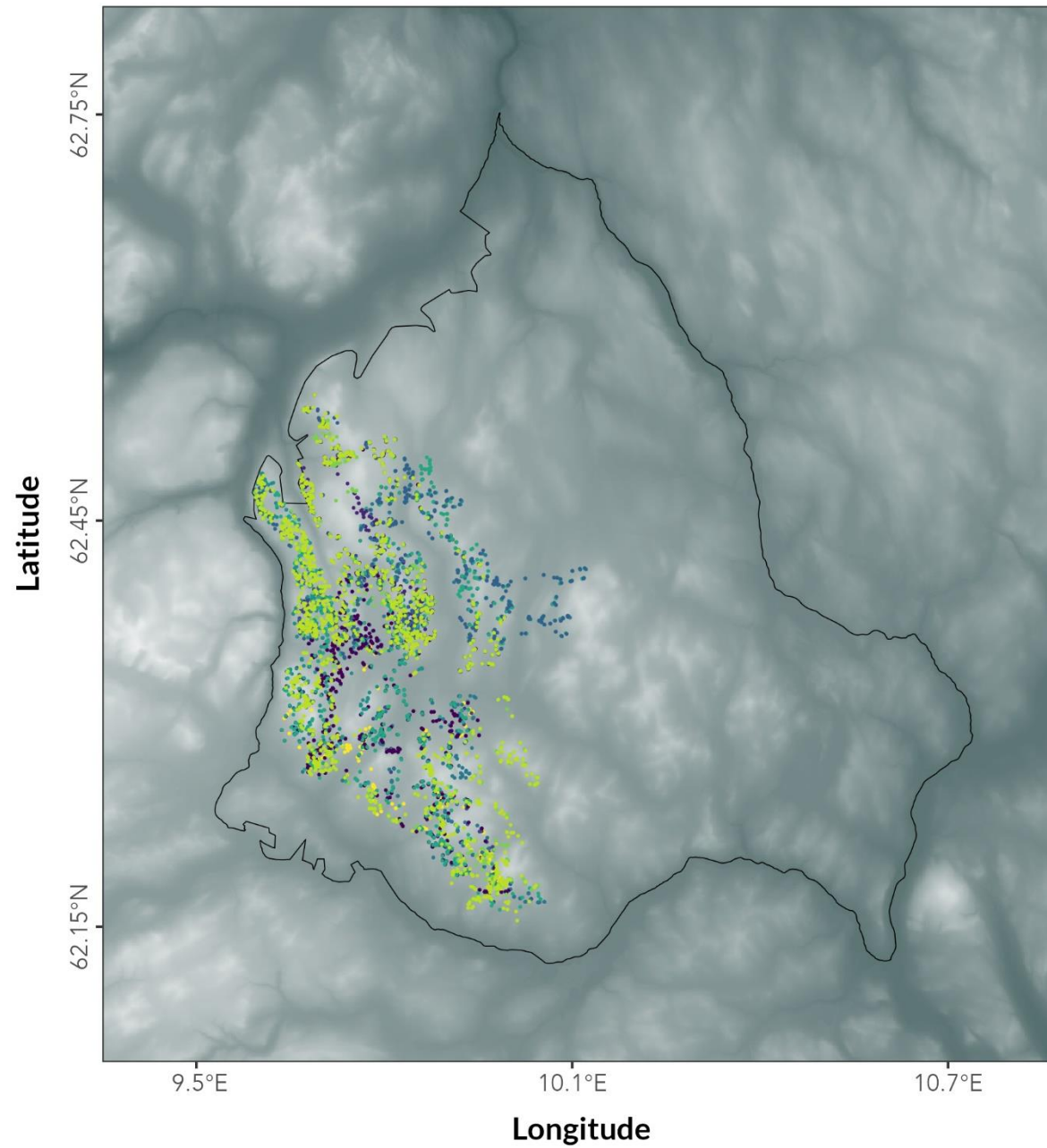

Knutshø | Hunting

Knutshø | Rut

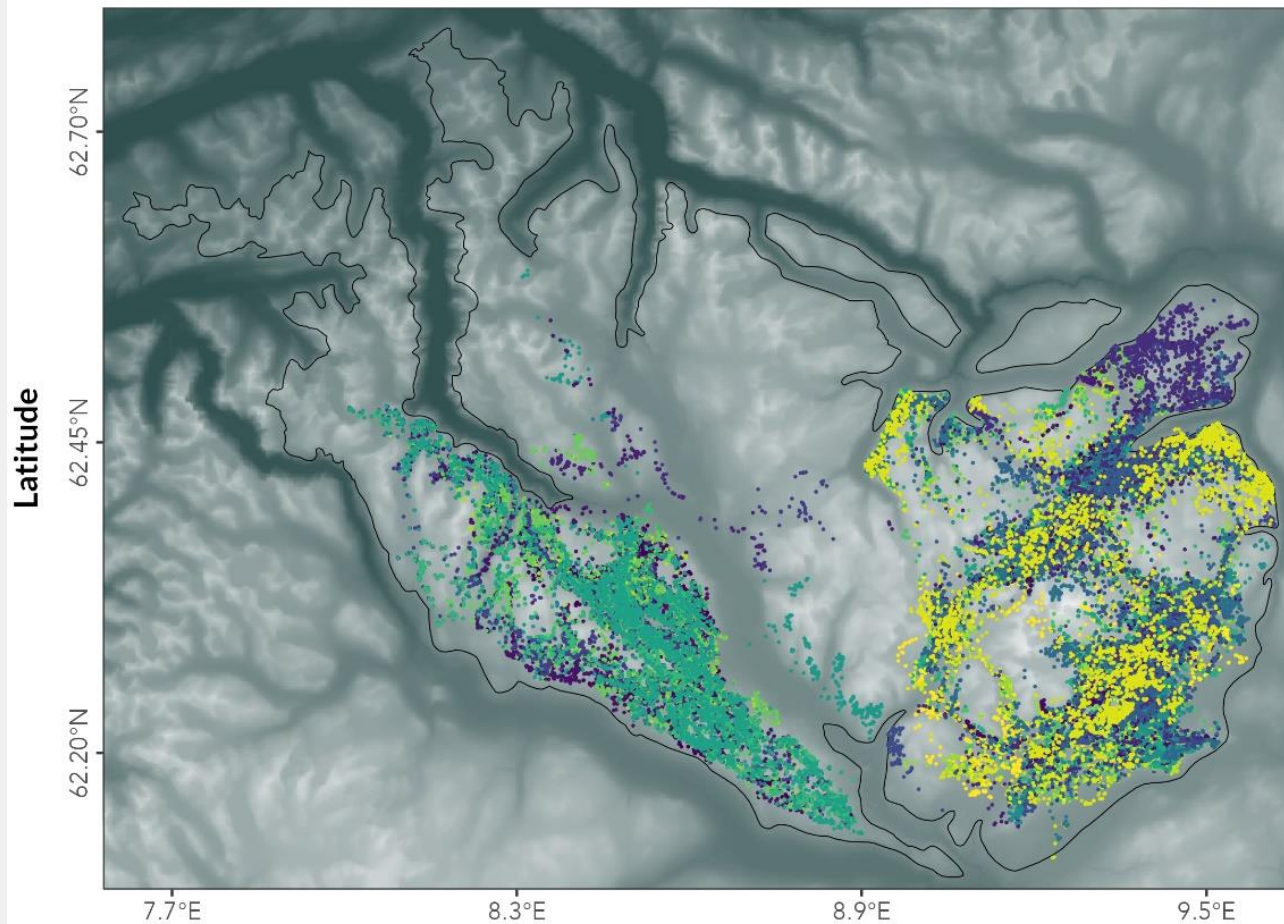

2009-2018

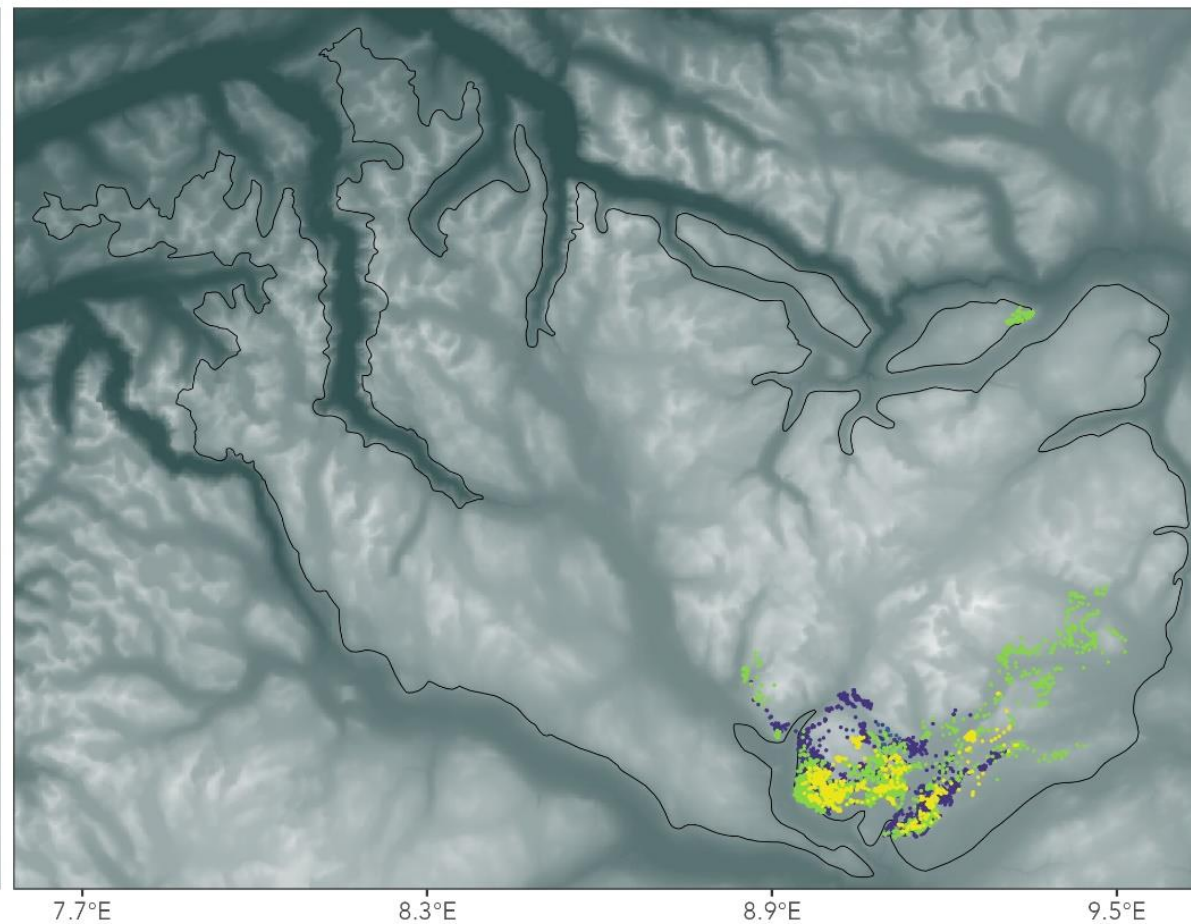
30 radiosendere, derav 11 på vest / 19 på øst, 4 bukk på øst

Snøhetta | Winter

females

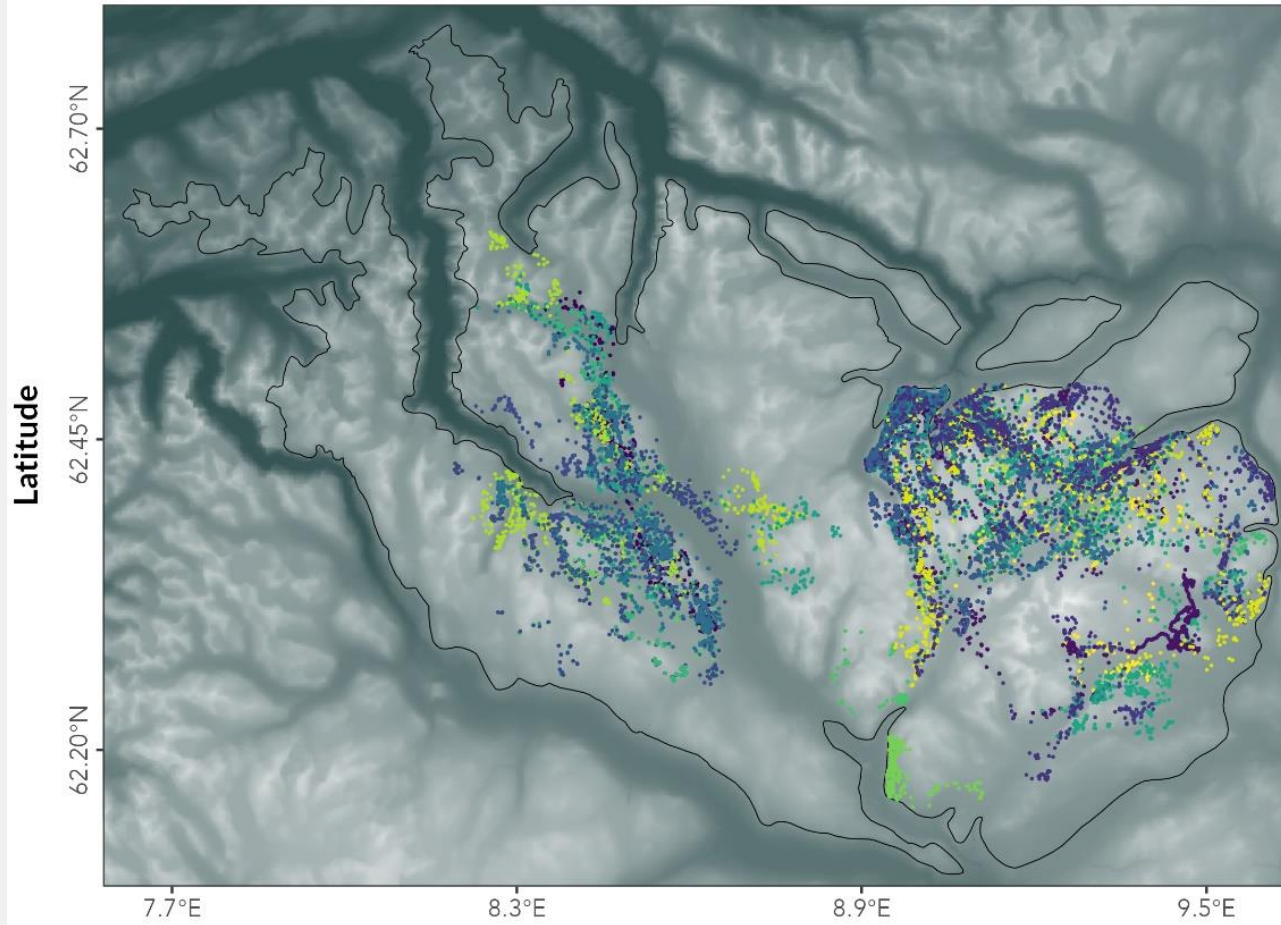
males

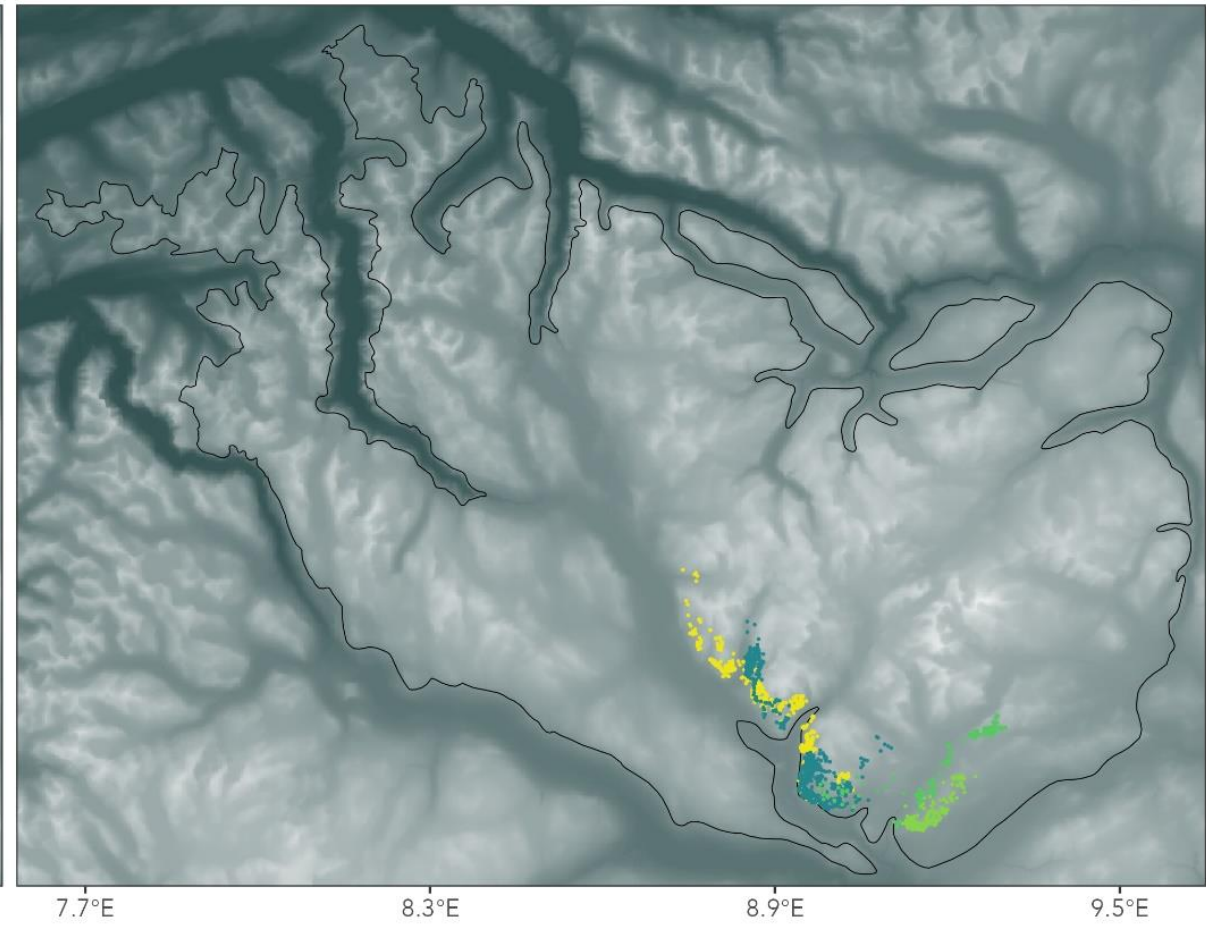

Snøhetta | Pre-calving

females

males

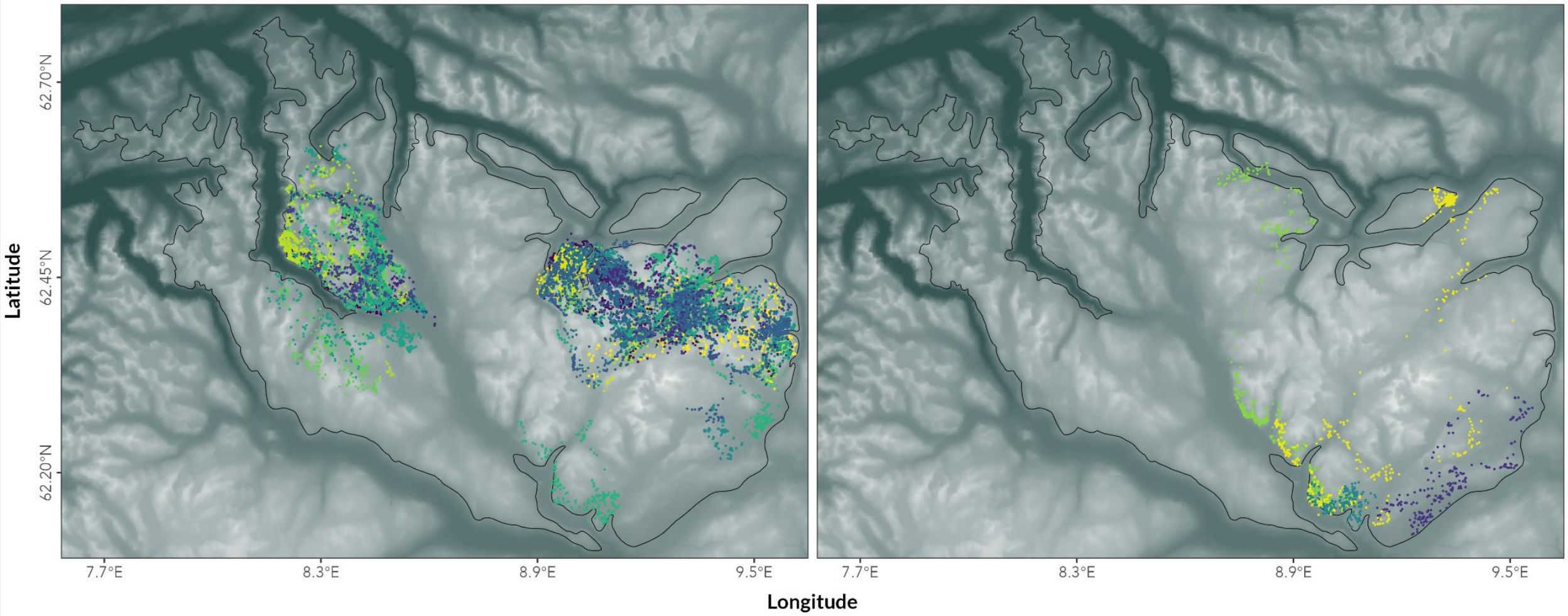

Snøhetta | Calving

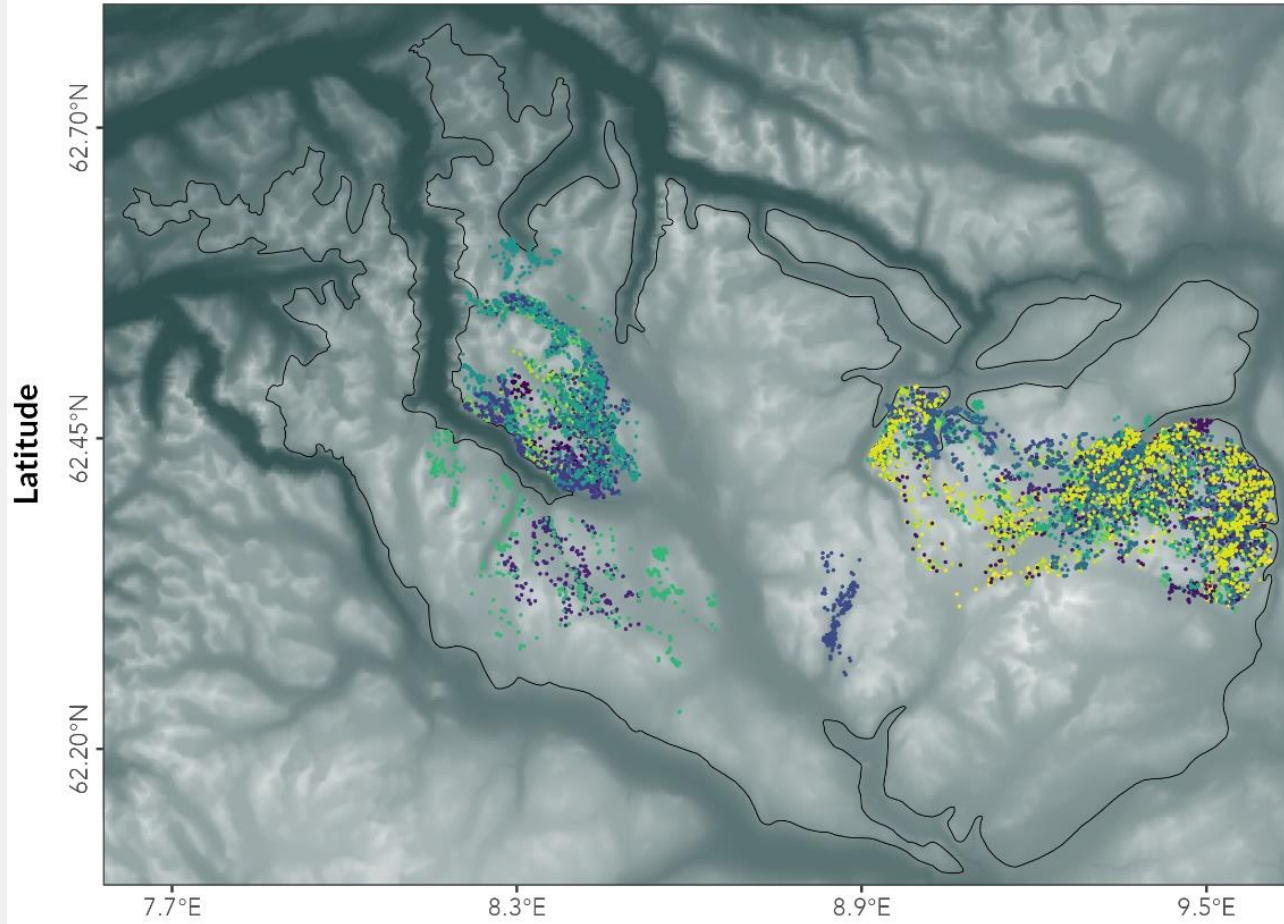
females

males

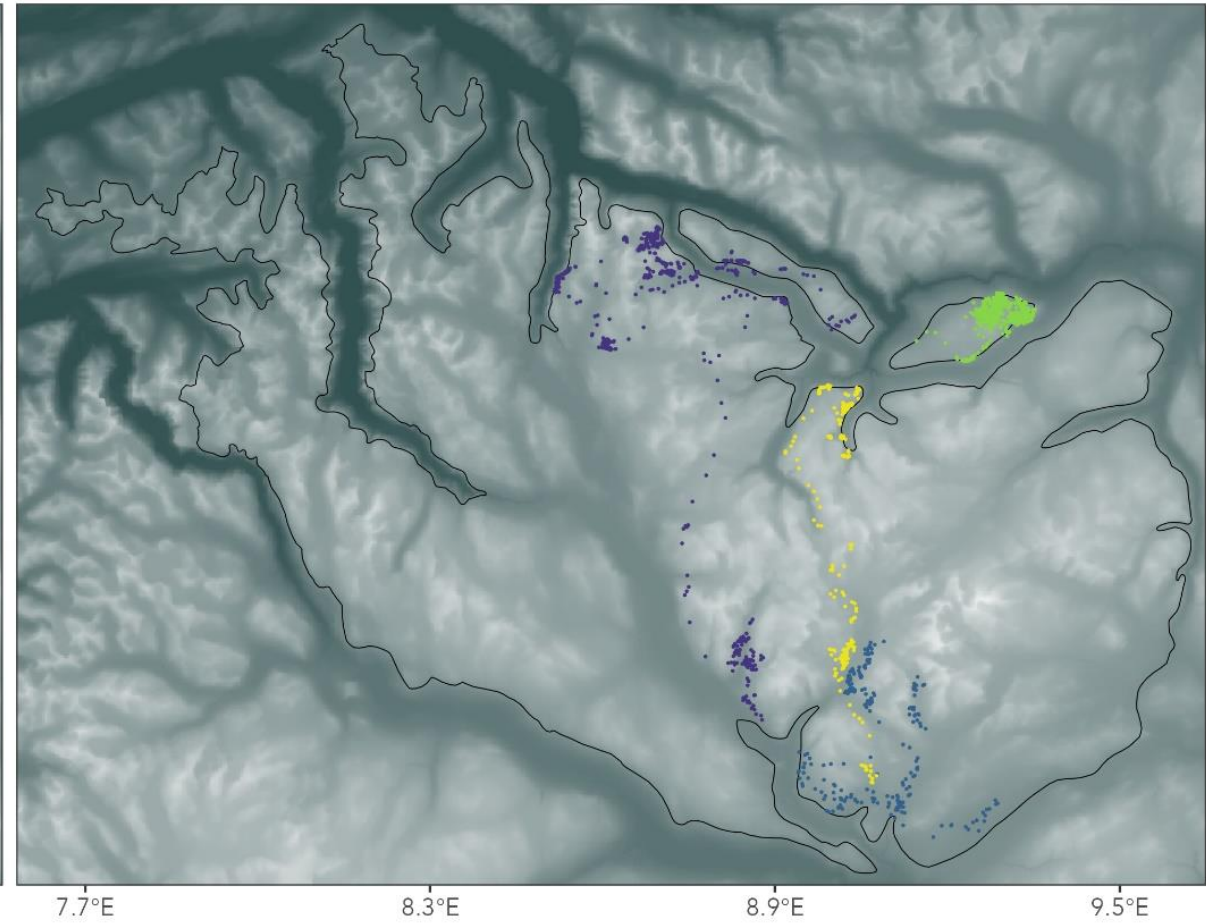

Snøhetta | Post-calving

females

males

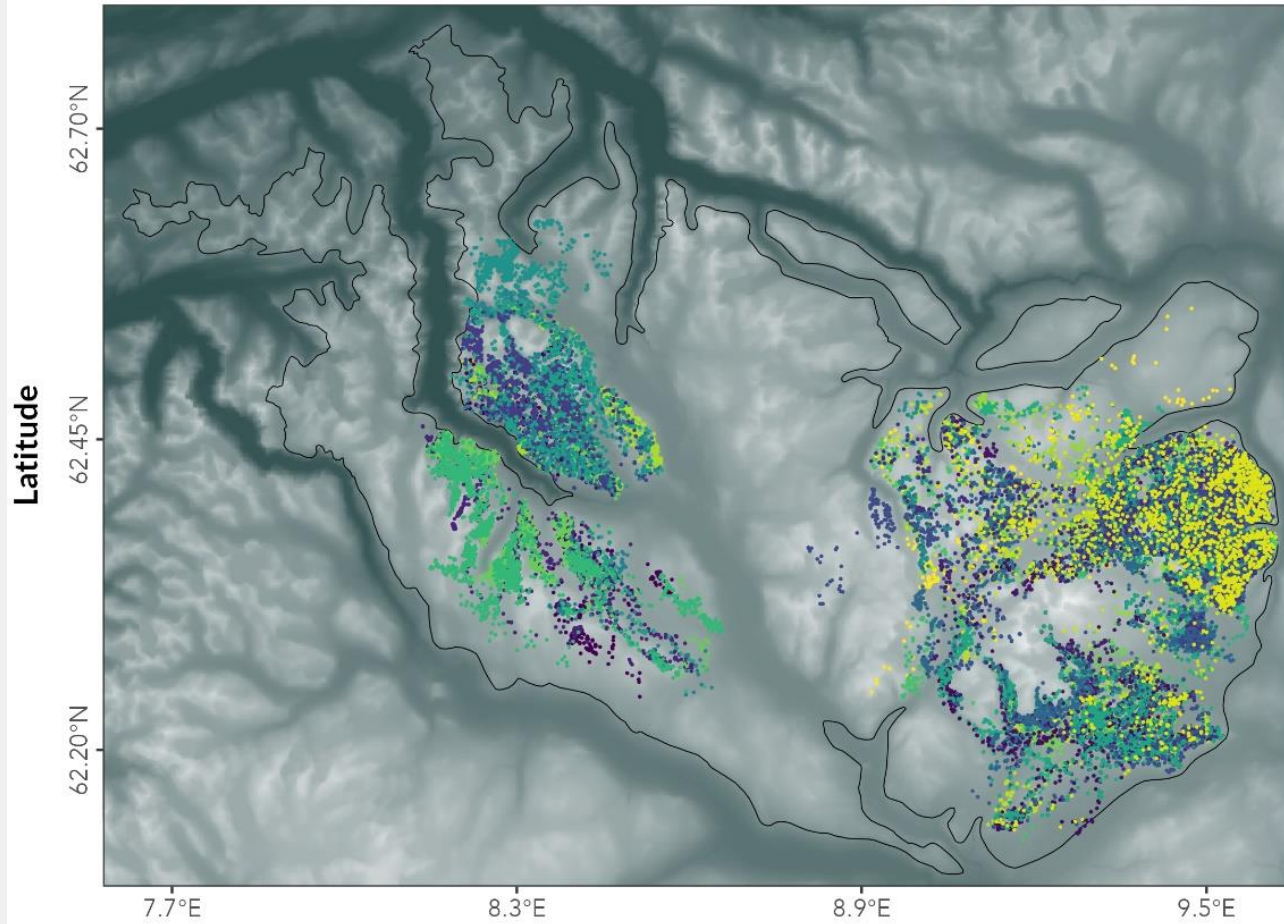

Longitude

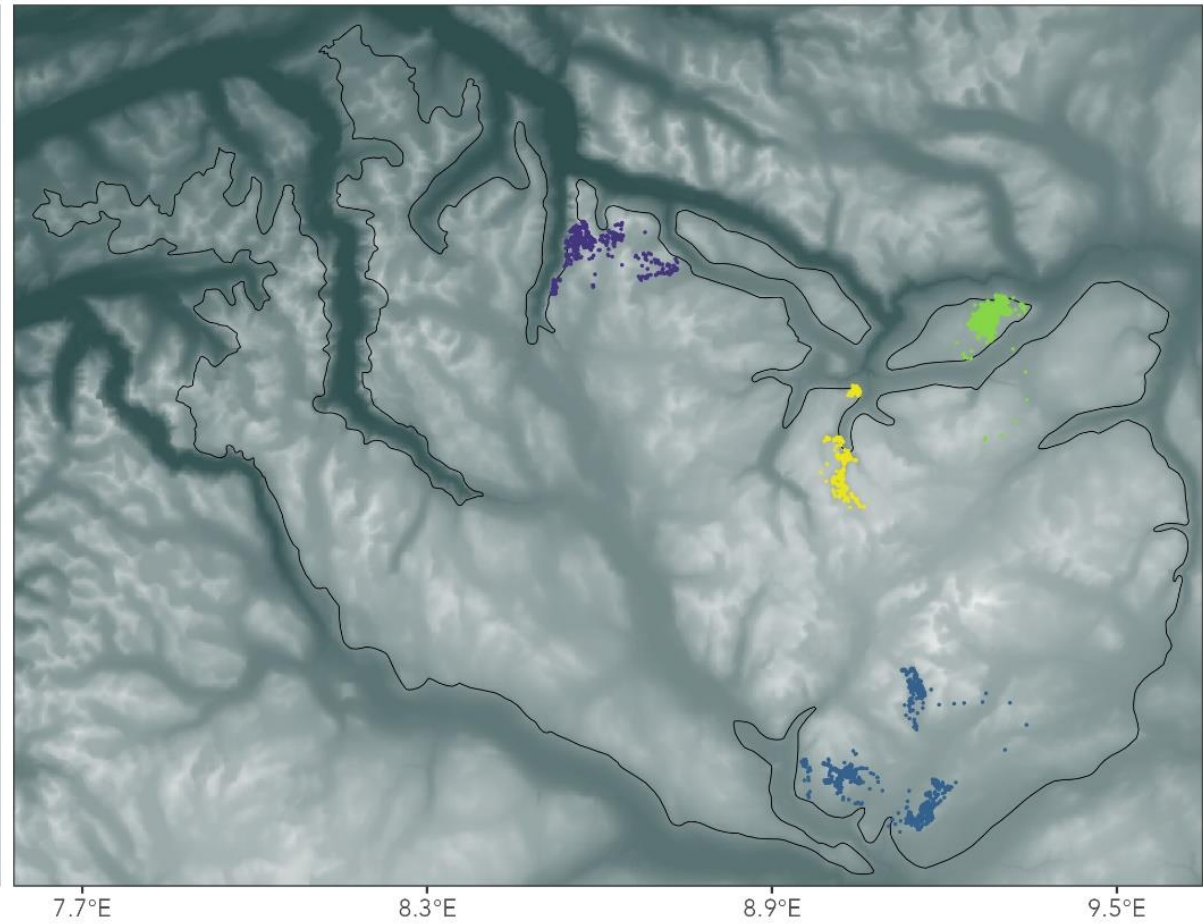

Snøhetta | Summer

females

males

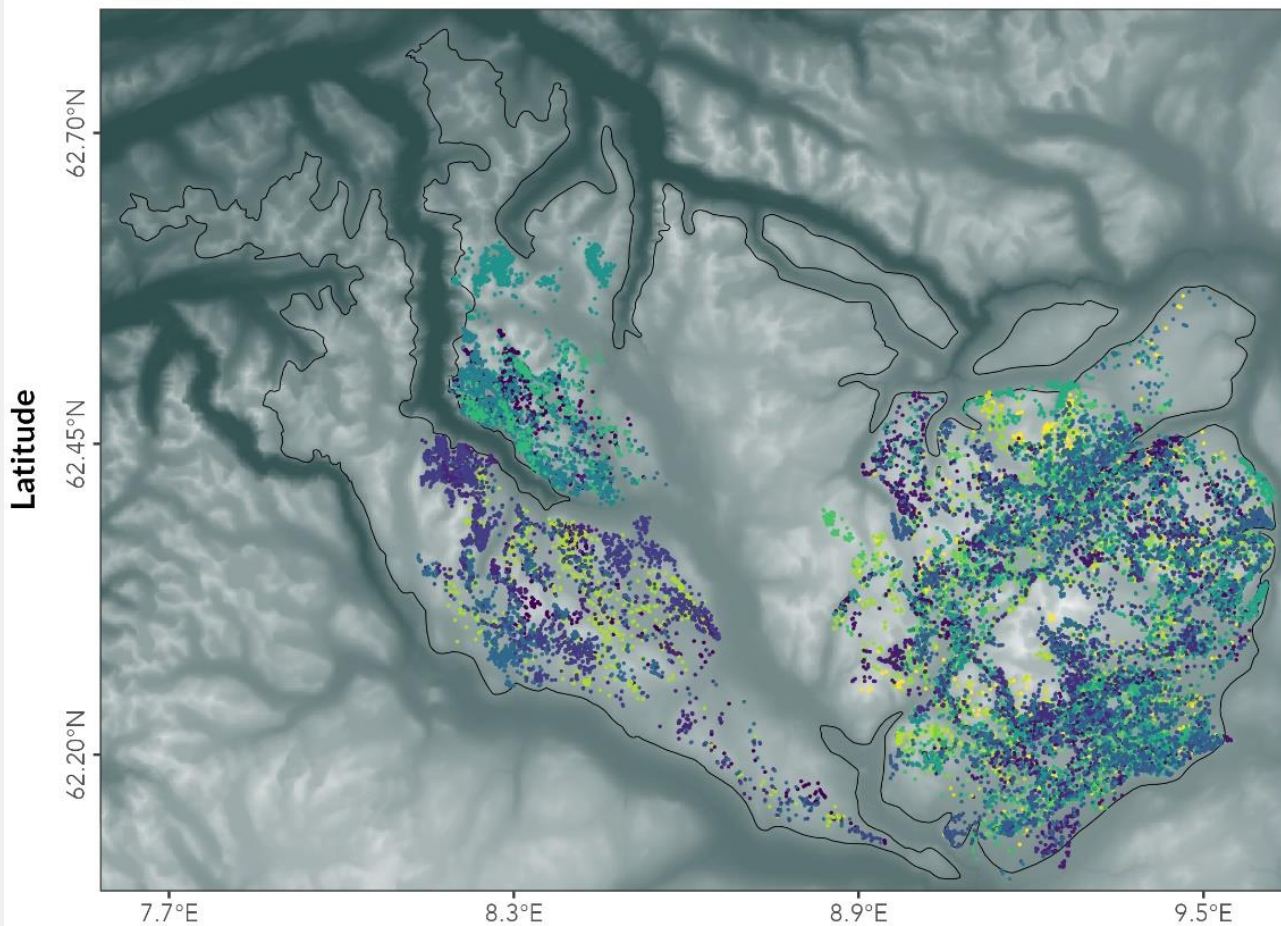

Longitude

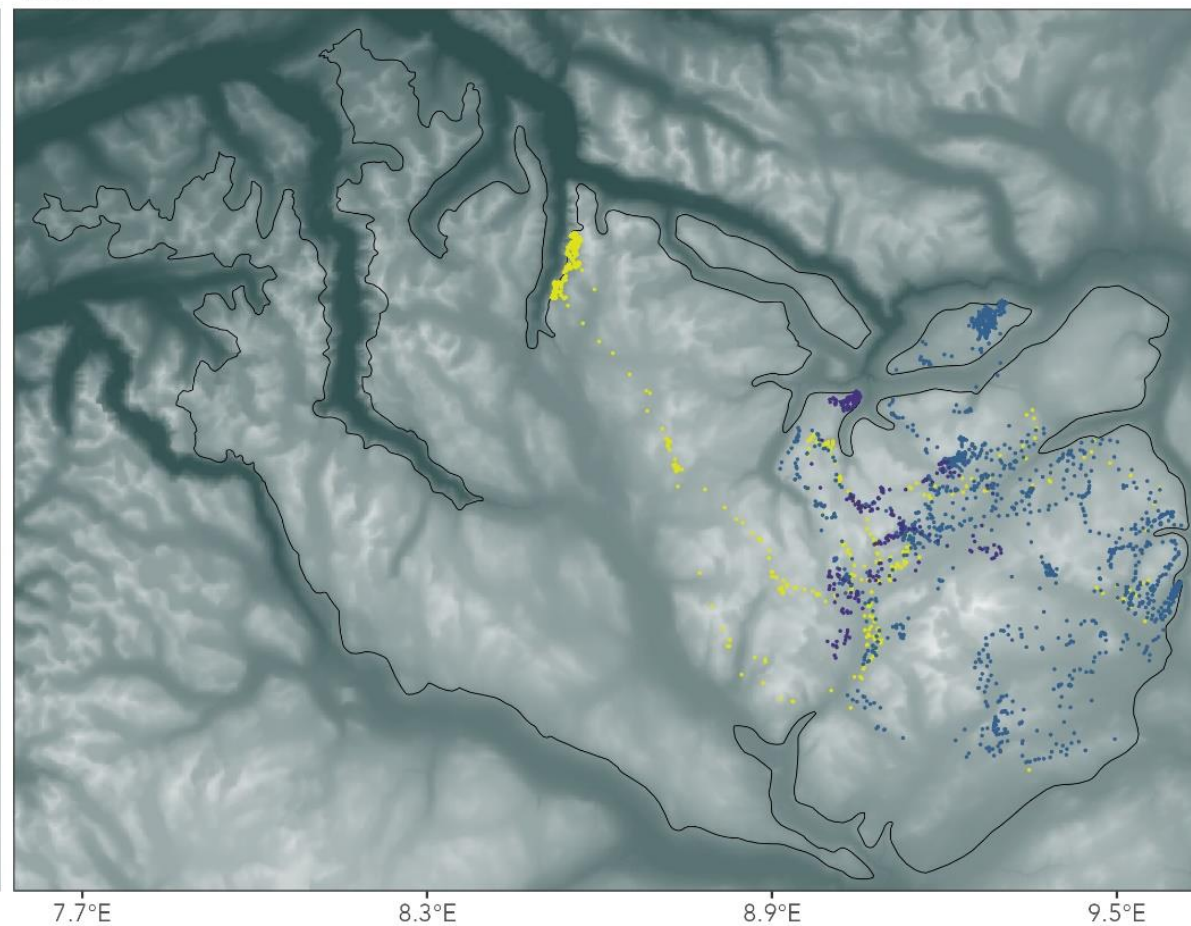

Snøhetta | Hunting

females

males

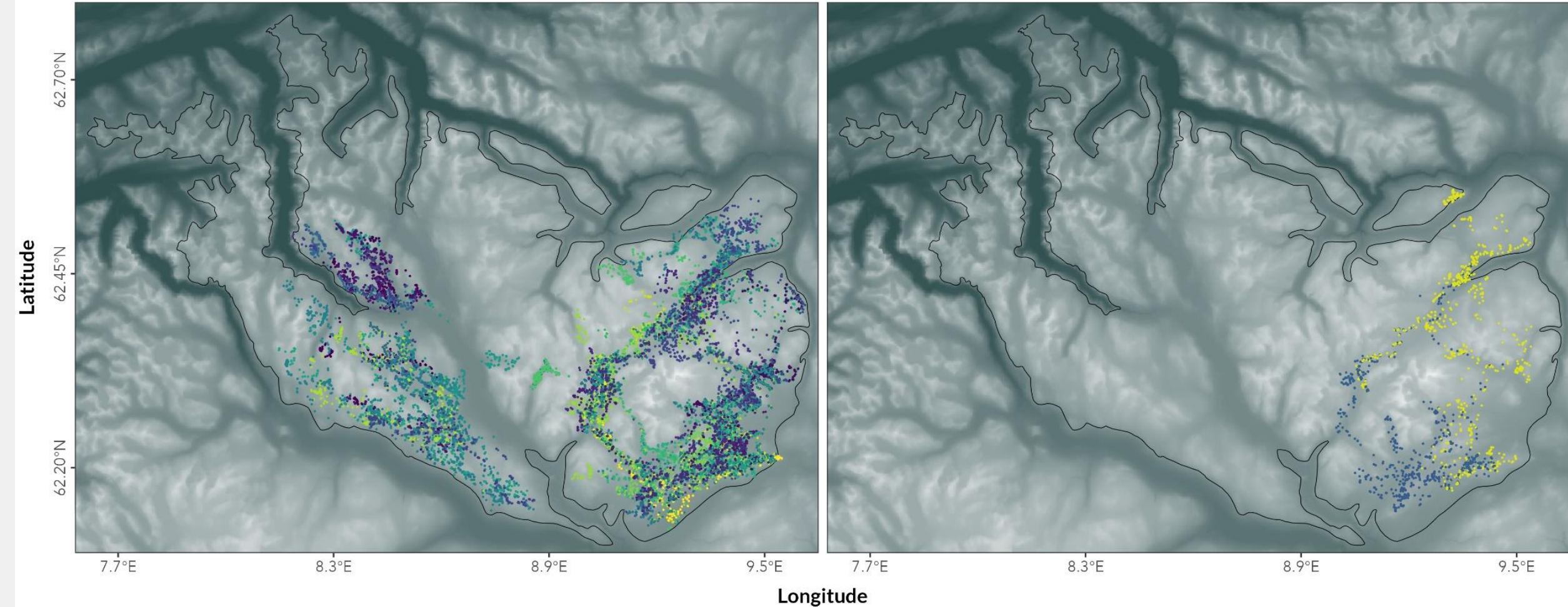

Snøhetta | Rut

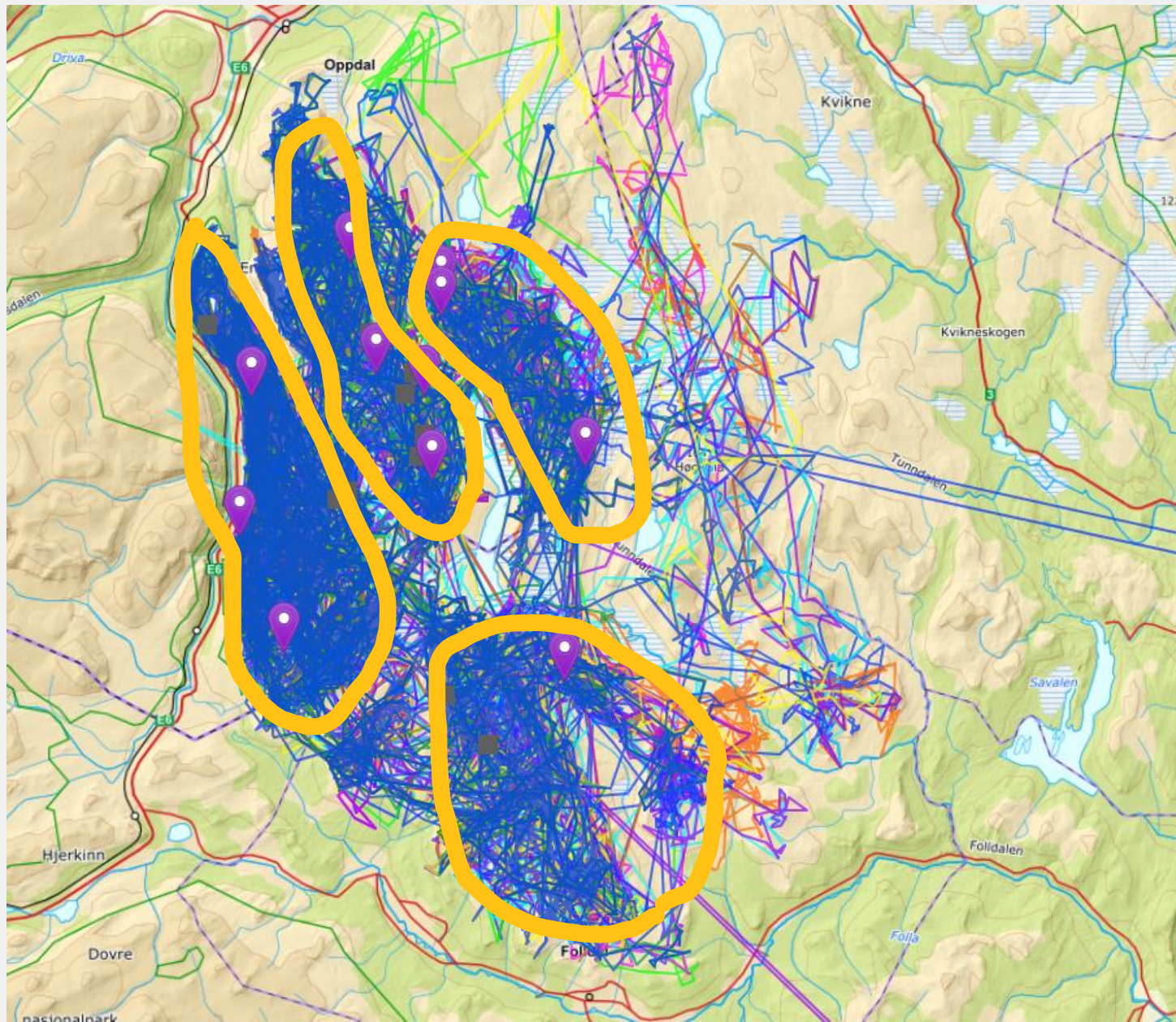
females

males

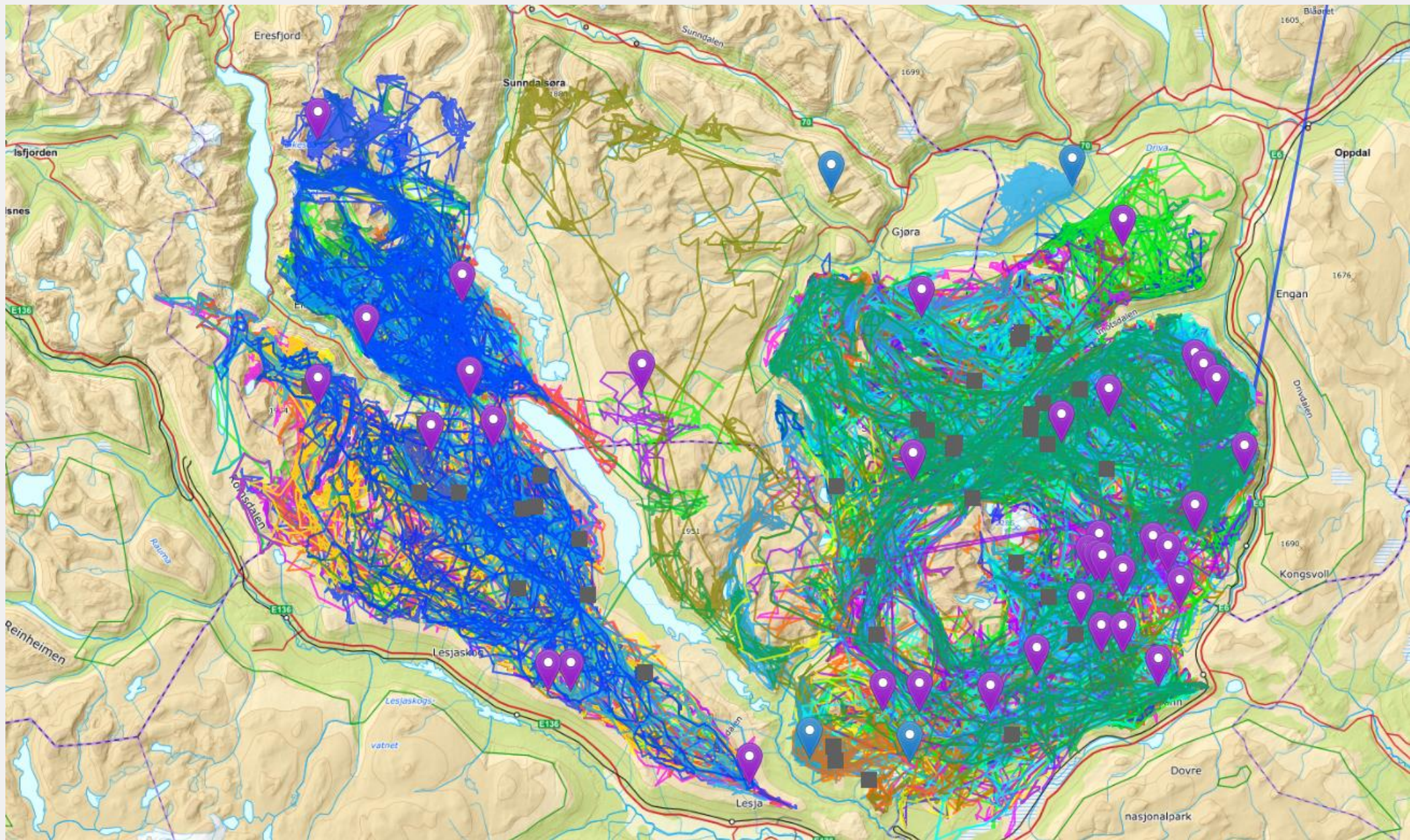

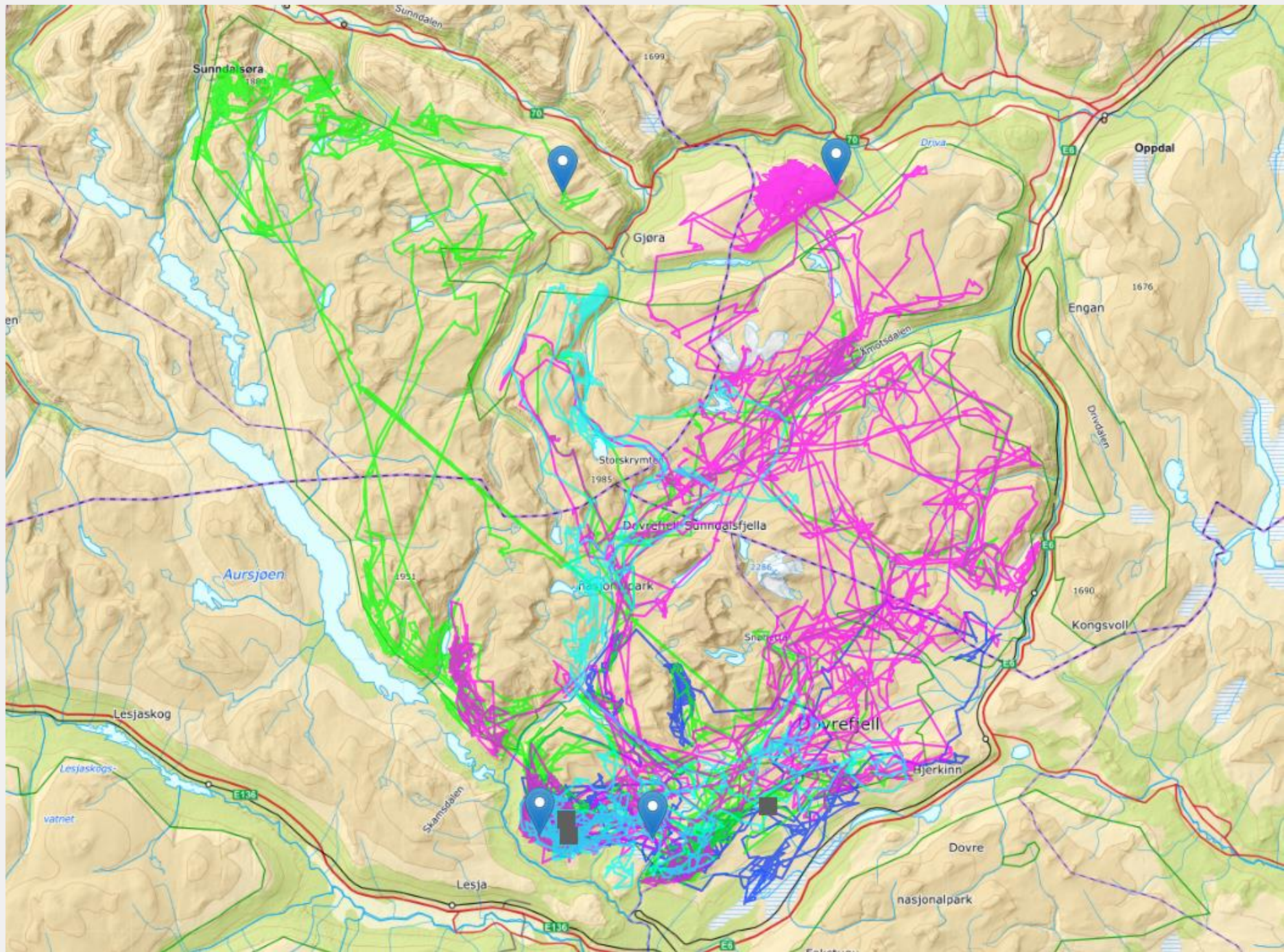
11 radiosendere
2010-2015

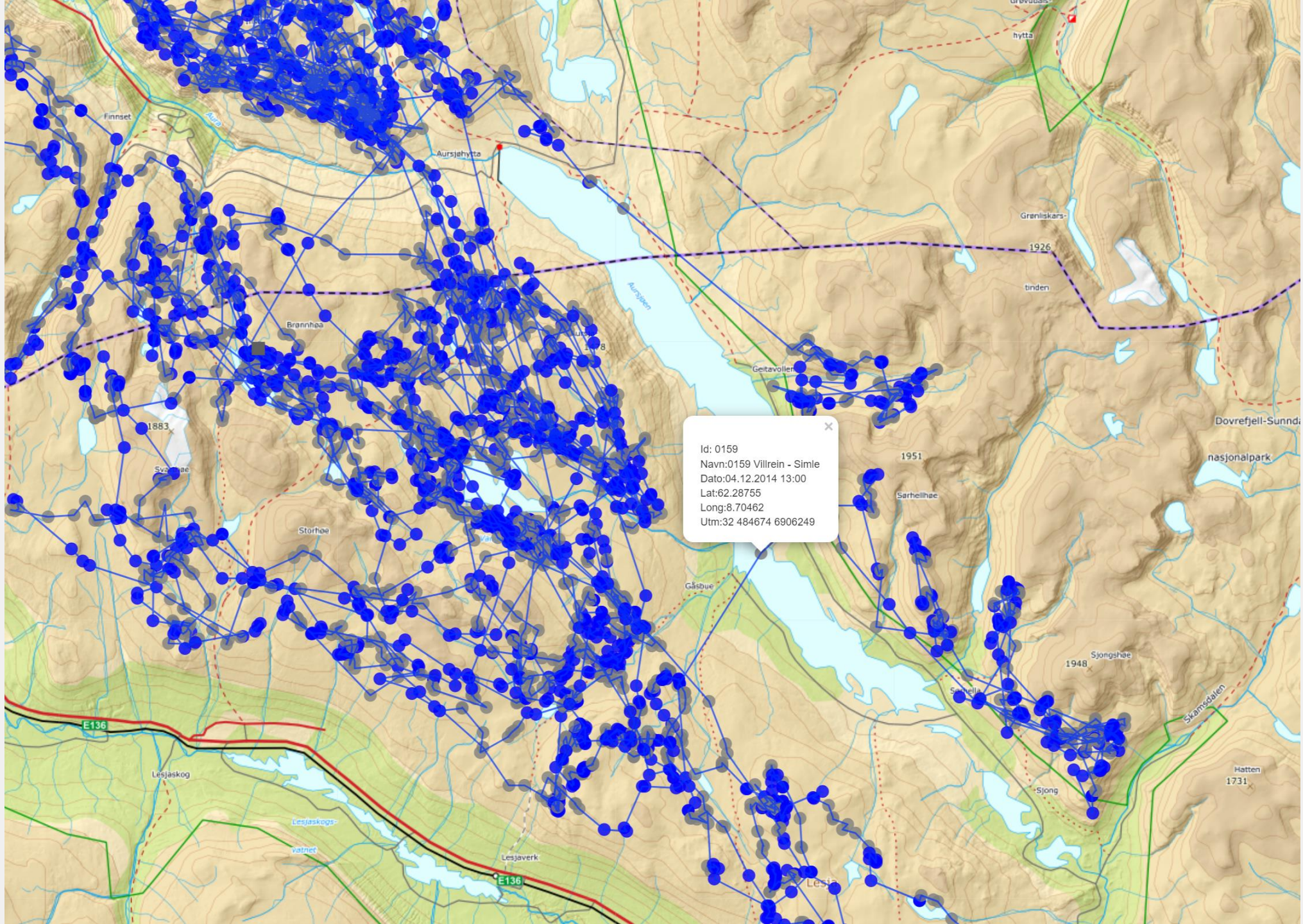

Id: 0159
Navn: 0159 Villrein - Simle
Dato: 04.12.2014 13:00
Lat: 62.28755
Long: 8.70462
Utm: 32 484674 6906249

A herd of reindeer is shown in a vast, open tundra landscape. The reindeer are in the foreground and middle ground, some facing left and some facing right. The terrain is a mix of sandy soil and low-lying vegetation. The background shows rolling hills under a soft, golden light, suggesting either dawn or dusk. The overall scene is serene and captures a natural moment in the wild.

NORSK
VILLREINSENER